

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Številke naj govore.

Ustavoverci so od nekaj čudni matematicarji. Odkar je Schmerling svoje volilne rede za kraljestva in dežele vedel tako umetno sestaviti, da povsod, kjer prebivajo Slovani in ko bi jih bilo, kakor na Češkem, 3 milijone proti 2 milijonoma Nemcem, imajo Nemci večino v deželnih zborih, bilo je vedno mišljenje ustavovercev, po direktnih volitvah stvarjati si tak državni zbor, da jim bode za vselej večina gotova. Dolgo so premišljali in kovali Auerspergi in Herbsti in vsa svojati nižje vrste doli do Deschmana in dr. Supana, predno so pred svet stopili s svojim elaboratom. In zdaj ko ta spaka tako zvane volilne reforme pred nami leži, moramo občudovati nesramnost, s katero se v obraz bije vsakemu naravnemu pravu, vsakej pravici, samo da se ohrani neopravičena hegemonija ustavovernega nemštva nad nami Slovani. Pa naj številke govoré.

Vse cisaljtanske dežele štejejo 20,395.000 prebivalcev; državni zbor bode imel 335 poslancev, tedaj pride na 60.000 prebivalcev 1 poslanec. Slovencev nas je, če vzamemo najnižjo nemško-uradno številko: 1,220.000, torej bi morali v državni zbor vsaj 20 poslancev pošiljati. In koliko jih nam daje ta ministerski predlog, od katerega vladni list trdi, da je pravičen in da so narodi brez vzroka vznemirjeni? — Kmetske občine štajerskih Slovencev dobodo 3 ali k večjemu 4 poslance, pride tedaj eden na 100.000 do 130.000 ljudi. Mesta na štajerskem Slovenskem imajo 25.000 duš in volijo 2 poslance, torej na 12.500 duš enega! V očeh ustavovercev velja 1 mestna duša — samo nemškutarska mora biti — za 10 kmetskih duš!

Goriško voli tri poslance; sedaj je bil v državnem zboru eden Slovenec, eden Italijan in ne motimo se, da bodo volilni okraji tako razdeljeni, da v prihodnje Slovenci svojega enega poslanca obdržé, Italijani pa še enega pridobé, tedaj zopet na 140.000 Slovencev samo eden poslanec!

Mesto Trst dobi 3 poslance in slovenska okolica, kjer je 50.000 Slovencev, — nobenega!

Istra voli tri poslance, kateri so tako razdeljeni na skupine, da slovanska kmetska skupina s svojimi 160.000 prebivalci enega poslanca ima voliti; velika posestva in mesta pa dva.

Da 120.000 koroških Slovencev niti enega poslanca ne bode imelo v državnem zboru, zato skrbi volilni red, kateri umetno slovenske občine nemškim pridružuje. Tedaj bo tudi tukaj 120.000 državljanov ostalo brez zastopa v postavodajalni skupščini!

In zdaj pogledjmo si še Kranjsko. Po

načrtu dobiva vsa dežela devet poslancev, kar bi res bilo v razmeri s številom prebivalcev. Pa kako je teh devet razdeljenih med skupine? Veliki posestniki volijo dva poslance, mesta in trgi 3, in vse kmetske občine 4. Krivičnejše razdelitve pač nij mogoče bilo izmisliti si.

Velikih posestnikov s pravico v tej skupini voliti, je v vsej deželi 114 do 120, tedaj voli 60 velikoposestniških v deželni tabli vpisanih glav enega poslanca.

Vsa kranjska mesta štejejo 60.000 prebivalcev, pride 1 poslanec na 20.000 prebivalcev; v kmetskih občinah s 400.000 prebivalci pa eden na 100.000 prebivalcev! Eden nemškutarski velikoposestnik velja tedaj za nemške ustavoverce toliko, kolikor 3300 meščanov in 17.000 kmetov! Živimo res v 19 veku? ali nam hoče liberalna éra vračati srednjo-veko feudalstvo? —

Morebiti pa so davki podlaga tej razdelitvi? — Kaj pak! — Vse Kranjsko namreč plača 1,600.000 gld. davka in sicer plačajo: kmetske občine 1,150.000 gld., mesta in trgi 400.000 gld., in velikoposestniki okolo 50.000 gld. (!); prej manj, kakor več.

Po davkih bi se moral dati 1 poslanec na 177.000 gold. plačanih davkov in prišel bi na velike posestnike tretji del enega poslanca (ne pa dva cela), na mesta 2 in vsi drugi na kmetske občine. Po načrtu pa voli v velikem posestvu 25.000 gl. davka enega poslanca, v kmetskih občinah pa 287.500 gld. enega! Tedaj velja nemškim ustavakom en velikoposestniški goldinarček toliko, kolikor 52 mestnih ali 110 kmetskih goldinarjev davka!

In nasproti taki v nebo vpijoči krivici, katera preti nam Slovincem in vsem Slovanom Avstrije, da bise ne postavili v bran? da bise ne posluževali vseh postavnih sredstev, raztrgati vrv, katero pletó, in hoté zadržati našo narodnost? S čem smo si mi vedno vladarju in državi najzvestejši Slovenci zaslužili, da se nam krati najimennitnejša državljanska pravica — volitvena, da dobomo mesto 20 samo 10 poslancev?

In če sedanji državni zbor in sedanje ministerstvo preširno prezirajo naše težnje, ostane nam še odprt pot do našega vladarja, do njih Veličanstva; tamo se obrnemo.

Politični razgled.

V Ljubljani, 21. januarja.

Kranjska trgovinska zbornica je menda edina med vsemi cisaljtanskimi zbornicami, katero ustavoverna vlada prav

kot mačeha v „volilni reformi“ za vrata pahne med volilce penzioniste in odvisne ljubljanske c. kr. uradnike. To je svetovalcev te od trgovinstva in obrtništva cele Kranjske dežele voljenih — nevredno. Mi upamo, da imajo denašnji reprezentanti te komore toliko časti v sebi, da bodo svoje in svojih volilcev pravo energično varovali, — vsaj svoj glas proti krivici povzdignili. Trgovinska zbornica je prva poklicana izjaviti se v redni seji in enoglasno proti nasilju. V tem morejo vsi odborniki edini biti, kajti tudi nenarodni, ali od narodne stranke odpali udje te zbornice menda ne bodo tako pozabili svoje vrednosti, da bi sami svojemu političnemu uničenju besedo govorili. Čujemo, da se med posameznimi svetovalci te komore vprašanje, kaj storiti, posvetuje. Za to jim kličemo, bodite možje in govorite do cesarja možato besedo. Za vami bode stala slovenska kranjska dežela!

Notranje dežele.

V finančnem odseku ostanka *državnega zbora* je bilo 4,696.000 gld. za ceste dovoljeno. Med temi so izredne potrebe za Kranjsko 20.000, za Koroško 8000, za Štajersko 5210, za Primorje pa 53.000 gld., katere so v odseku bile potrjene. — Za dunajsko akademijo znanosti se dovoljuje redne podpore 75.000 in še izredno 6000 po vrhu.

Volilna reforma, ta strašni udarec Slovanom in pravici po obrazu, zanima vse kroge. Češki „Pokrok“ preračuni to krivico s temi-le dati: Na Češkem pride po teh direktnih volitvah na 3,200.000 Čehov 33 čeških poslancev, a na 1,800.000 Nemcev celih 57 poslancev! Na Moravskem na 1,439.000 Čehov samo 9 poslancev, a na 514.900 Nemcev celih 25 poslancev. V Šleziji na 248.000 Slovanov 1 sam poslanec, a na 258.000 Nemcev 9 poslancev. Na Kranjskem na 423.000 Slovanov 4 poslanci, a na 29.000 Nemcev tudi 4 poslanci! Na Štajerskem pride na 413.000 Slovanov 3 poslanci, a na 717.000 Nemcev 19 poslancev. V Dalmaciji na 393.000 Slovanov 6 poslancev, ter na 47.000 Lahov 2 poslance! — Ali ne vpije ta nemška krivica v nebo!?

Češki poslanci so podpisali vsi zadnjič omenjeno peticijo na cesarja. V zgornjem Štajerskem je 49 konservativnih društev in 204 kmetskih občin vse nemške narodnosti podpisalo peticijo do cesarja proti volilni reformi.

Vnanje države.

Francoski vojni minister general Cissey je pisal načelniku versailske armade, naj prepove tistim častnikom, kateri so po Napoleonovi smrti znamenja žalosti nosili, to storiti. Enako pismo je tudi Mac Mahonu poslal. Vsakako se kaže, da med častniki francoske armade se še vedno nahaja mnogo bonapartističnih privržencev. Francoska je bila po Napoleonu preveč spridena, da bi ne bilo še dosti tacihi ljudi, ki željno pričakujejo prevrata republike. Vlada pa bi mo-

rala malo bolj energično postopati proti tej kliki, katera povsod razpošilja svoje agente in razširja oklice za Napoleonovo dinastijo. Tudi Orleanisti ne mirujejo in se skušajo pogoditi z Bourboni. Pretendentov tedaj dovolj, kamor človek pogleda, a republikanična ideja se vendar vedno bolj utrdi in tako je upati, da nade vseh teh prisiljencev po vodi splavajo.

V **italijanski** zbornici je finančni minister predložil sklep računa za 1872. l. že 18. januarja. Taka naglost je res nenavadna pri finančnih ministrih. Dohodkov je bilo 1296 m. lir, stroškov 1367 milj. lir; tedaj je deficit znašal 71 milj. lir. Kam bode vendar končno privedlo tako gospodarstvo, po katerem se skoro v vseh državah dolgovi in in indefinitum množe.

Na **Španjskem** se še vedno upori Karlistov na dnevnem redu in še nij videti konca, ker se v gorati severni Španiji uporniške čete lahko pred redno armado odmikajo v varne planinske kraje.

Dopisi.

—a— **Iz Gorice** 17. jan. [Izv. dop.]

Že nekoliko dni se vlačijo po Gorici in goriški okolici zelo nadležna megla; pri nas prav nenavadna prikazen. Sicer so v novejšem času jako meglene in zblojene tudi tukajšnje razmere kolikor med Italijani, toliko med Slovenci. V mestnem zboru goriškem še nij pravega miru. Nov župan, bivši solnograški namestnik, grof Karel Coronini — je morda iz najboljšega namena povabil z uradnim pismom pet mestnih očetov, da bi se ustanovili z njim vred kot odsek, kateri bi se posvetoval o nekaterih novih naredbah in potrebnih premembah v mestnem gospodarstvu, in bi pripravljali dotične načrte. To je zbolilo večino in posebno nekatere izmed nepoklicanih mestnih svetovalcev — in kmalu bi bilo prišlo v mestni hiši do novega hudega razpora, morda celo do odpovedi županove. V zadnjem trenutku se je pa stvar poravnala; štirje izmed petih povabljenih so objavili v „Isonzo“ vsled povabila županovega, da smatrajo ovo posvetovanje kot čisto privatno, in da se bodo vsi dotični sklepi predložili starešinstvu v redno postavno obravnavanje. Samo dr. Pajer nij podpisal one objave; morda ker mu je žal, da se nij razpor dogljal?

Med nami Slovenci v Gorici je tudi tako megljeno, da ne moremo nikakor videti in soditi, kaj nastane iz sedanjih razpertij. Do zadnjih mesecev lanskega leta smo se ločili mladi in stari samo glede političnih vprašanj; če je bilo kaj boja med nami, bil je pri volitvah deželnih poslancev in v političnem društvu ali k večjemu, pa le bolj na tihem, zastran glasil obeh strank, zastran „Soče“ in „Glasa“. Zdaj se je pritiral razdvoj — in prav za lase se je pritiral — tudi v socijalno življenje in pred vsem v našo dozda še vedno skupno zbirališče — v čitalnico, kjer smo leta in leta živeli v najlepši slogi stari in mladi, se deležili društvenih zabav, se med soboj ne glede na različenost političnega mnenja, prijazno pomenkovali, časnike čitali itd.

Prvo mrzenje je nastalo lani, ko so po neki besedi skoro vsi vpisani duhovniki nenadoma naznanili svoj izstop iz društva. Povod je baje dala igra „To sem bil jaz“, katera jim je bila „prenenravna“. Če je to res, potem mora vsak nepristranski priznati, da je pri teh gospodih zmagal celotizem nad rodoljubjem.

Mrzenje je od tiste dobe raslo med mladimi in starimi od dne do dne in je priklopelo do vrhunca pri volitvah društvenega odbora. O tem, kako so se vršile, sem menda o svojem času že poročal. Zmagali so stari na škodo čitalnice, katera zdaj mirno spi na lavorikah zmagovalcev.

V polit. društvu Soči, kakor že veste, je bila pri volitvi odbora enaka borba, kakor v čitalnici, a z nasprotnim vspehom; zmagali so oni, kateri se držijo prvotnega namena političnega društva: vzbujati narodno zavest, pospeševati narodni napredek, braniti narodne pravice. Kaj dela pa zdaj nasprotna stranka? Zbira in posvetuje se, kako bi osnovala novo katoliško-politično društvo, agituje marljivo proti „Soči“ društvu in listu, katerima odpadajo dan za dnevom duhovniki, cerkovniki in organisti; dobro, da si od drugih stranij pridobivata zanesljivejših društvenikov in naročnikov. Zdi se, kakor bi bilo nekim gospodom prirojeno: **gospodovati** — ali **podirati**! Kaj ko bi hoteli mladi čitalničarji enako postopati, kakor stari Sočani? Konec leta bi se morala čitalnica skrciti v borno bralno društvo, ali celo popolnem razrušiti.

Pa vseh teh nepotrebnih homatij bi ne bili v Gorici doživeli in posebno v društveno življenje bi se ne bile s toliko strastjo uvele, ako bi ne bila nemila osoda zanesla sem nekega možicelja velih lic in udrtih očíj, kateri je vsled svojih rodbinskih in prijateljskih razmer pri nas prišel celo do — višnjevega zavratnika. Stari grešnik, katerega premeščanje so nekdanj izprosile najodličnejše družine necega „kranjskega“ mesta — in to gotovo ne brez prav posebnih „pikantnih“ vzrokov — si pri nas sicer ne upa prav na površje, a tem bolje rije skrivaj in na tihem. Njegovi tovariši, osebe, katere rabi za sredstvo pri izvrševanju svojih intrig, se ga sramujejo in nikdar ne črhnejo njegovega imena, a na vse zadnje je vendar res, da nij bil on zadnja osoba pri snovanju družega političnega slovenskega lista v Gorici, da je on zdatno pripomagal k lanskemu izstopu gg. duhovnikov iz čitalnice in k malocastni agitaciji pri odborovi volitvi itd.

Lehko bi tukaj naštel nekatere date v dokaz vsega tega — a za denes zadosti. Kadar bo treba, segnem uže globokeji v žakelj, in svet naj bo potem sodil, kdo bi moral zagrinjati z debelejo plahto svoja dejanja stari ali mladi!

Iz Celovca, 15. jan. [Izv. dop.] Dolgo je že tega, kar so Slovenci spoznali, da narodna društva, narodne čitalnice koristijo in pripomorejo k večji omiki in k ceni naroda samega. Čitalnice so v resnici pravo ognjišče, kjer se domorodec iskaje domorodca najde, kjer se slabotne moči ojačajo in marsikateri veteranjak kot narodnjak doobrazi. Človeka, ki opazuje narodni napredek, mora veseliti, ako vidi, da se v najnovejšem času zopet prav živo gibljejo te svitle zvezdice na narodnem nebu. „Povsod se igra, poje, deklamuje ter Slave slava povišuje.“

Naša čitalnica, katerej je letos po skoraj enoglasni volitvi stari odbor se ohranil, v katerem nahajamo — kar je jako uspešno in plodonosno — mimo starejših, izvedenih možakov tudi mlajše, delavne moči, se vedno bolj razeveta in to narodu na čast in na jezo nasprotnikov in nekaterih, ki jim je, skoraj bi rekel, ta biser trn v peti. Či-

talnica naša, naš narodni dom, katerega potrebo vsak v Celovcu bivajoč domorodec živo občuti, krepko napreduje in vedno več marljivih čebelic šteje, katerim je društvena naloga sveta. — Odbor je v pričetku zime zopet upeljal tako imenovane „tihe večere“, pri katerih se mimo znanstvenih govorov vrste druge zabavne in podučne točke. Slišali smo na ta način izvrstne govore: „o zvezdnih otrinkih“, o „meteorih“, „o delovanji Fr. Preširnovega“ i. t. d. — 12. januarja smo pa imeli drugo čitalnično veselico nove dobe. Program veselice je čitateljem „Sl. Naroda“ znan in gotovo pri vsacem, ki pozna tukajšnje razmere, vzbuja misel, da je bil društvu v veliko čast in da je izvršitev skoraj za naše okolščine nemogoča. In vendar je bila mogoča, in to v veliko radost in navdušenje pohvalo obilne množice, ki se je vdeležila veselice. — Pevski zbori „Kdo je mar“, Nedvedova „Domovina“ in „Byvali Čehove“ so se kaj dobro obnesli. Želeli bi prihodnjič zopet slišati „Kdo je mar“ in to z glasovirrom. Tudi samospjev se je prav prikupil. Gospod J. R. je kaj živo in z občutkom deklamoval v materinem svojem, polskem jeziku Zbigniew Morsztyn-ov „Novy rok“; isto velja o gospodu R—k, ki je na posebno občno zadovoljnost deklamoval Koseskega „Kdo je mar“. Dopadali so se zbranemu občinstvu obe plesi za gosli z glasovirrom, ker so bile obe nalogi v mojsterskih rokah izvrstnih, nam že od zadnje Preširnovе veselice znanih oseb. Glasovirna plesa „Potovanje po raznih deželah“, v kateri smo našli mimo slovanskih arij laške in nemške, se je vsem tako prikupila, da je bila občna želja, da bi nam gospodična Olga J. tudi v prihodnje svoje izvrstne duševne moči posvečiti blagovolila. Veseloigra „Svitoslav Zajček“ se je izvrstno izvršila. Č. gg. predstavljalci so nekda imeli samo dve poskušnji in vendar so stvar brez vsake pomoči gladko, lepo, živo in precizno izpeljali. Govor je bil jako opiljen in lepo tekoč, kretanje prav primerno in predstavi popolnem ugodno. Pri posameznih nastopih in odstopih je bilo ploskanja dovolj; po igri pa nij prejenjalo navdušeno in ob enem hvaležno ploskanje, da so se vsi predstavljalci občinstvu pokazali. To naj bo očitni dokaz, da je naše občinstvo prav za gledališčne igre vneto, naj bi tedaj izvedene in priprave moči se večkrat skupile ter enake igre pogostoma spravljale na oder. — Po besedi, ki je bila povsem jako prijetna in kratkočasna, sledil je redni ples, katerega se je udeležilo mnogo gospodov in lepi venec naših gospic. Ločili smo se težko od nam preljubljenega kraja ko je pričel petelin že peti. —

Končno še enkrat izrekamo iz hvaležnega srca hvalo vsem g. pevcem, igralcem, prečestiti gospej F. in gospodični O. J. za njih trud in pripomoč. Da se zopet kmalu vidimo, kadar napravi naša čitalnica prihodnjo veselico! Vsakdor pa, ki črti čitalnico, bi bil moral 12. jan. tja priti, da bi se bil pripravil, kako neumno in breztemeljito sodi. —

Iz Zagreba, 18. jan. [Izv. dopis.] Če so Magjaroni računili — in to so! — da bodo s Sinkovičevim škandalom našej narodnej stranki kolikor toliko čutljiv udarec zadali, so se v tem svojem računu zelo zmotili. Čem dalje tem bolje se namreč ta celi škandal v zgoljne osebnosti skrčeva. Narodna stranka je po njem celo nedotaknena ostala.

Glede našega političnega strankarstva ostane tedaj po Sinkovičjadi isto položje in isto razmerje, katero je vladalo pred njej. „Pesti Naplo“ ima tedaj prav, če reče, da Sinkovičjada nij politično ampak npravstveno vprašanje. Našim magjaronom je „in ultima linea“ samo na tem ležeče, da vladino krmilo v rokah obdrže. Po petletnem vladanju vedo, kaj in koliko to krmilenje nese, in, kaj bi rekel — mi živimo v stoletji materijalizma, v katerem se vsak za svoj košček kruha tepe! V tem njihovem prizadevanji prišla jim je tudi ogerska vlada nasproti. S Sinkovičjado hoteli so magjaroni naše narodne voditelje ob ono betvico zaupanja spravili, ki so si ga po raznih dogovarjanjih z ogerskimi državniki pridobili. Ta svoj namen so tudi dosegli. Magjari so hlastili s pravo požrešnostjo po Sinkovičjevih izjavah, ter sedaj iz samo osebnostnih in npravstvenih vprašanj, ki samo pred sodnijo spadajo, kujejo političen kapital proti našemu narodu. Ogerska vladna glasila eksploatirajo Sinkovičjevi izjavi na tak način, da se jim vidi, kako bi radi državopravna dogovarjanja z našo regnikolarno deputacijo, če že ne naravnost presekal in raztrgali, a to vsaj na kakov več ali manj honetni način razvezali. Izgubili bi po tem magjari več, kakor mi Hrvati. Načrt našega delovanja je za ta slučaj že storjen. Narodna stranka bi politično polje za celo zapustila, ter svoje delovanje na slovstveno in narodno-gospodarstveno polje prenesla, ki je oboje po naše političnej borbi toliko obdelovalcev izgubilo. Mirno bi čakali tako še katero godinico, dok pride tudi za centralizujoči magyarszag enaka državna katastrofa, kakoršna je tudi centralizujočo Avstrijo pri Solferini in pri Sađovi zadela. Mi smo tedaj z našim računom celo na čistem, kar Magjari o sebi ne morejo reči.

Sinkovičjada je razpihala vse magjarske vetrove na nas. Vsi magjarski časopisi brez razločka stranke pišejo o nas, kakor o samih živih hudičih. Politikar, ki zna iz antecedenciji na konsekvencije sklepati, in tako v bodočnost gledati, se mora zgrožavati nad sliko, ki se mu predstavlja. Magjarski časopisi pišejo tako, kakor da naše politično gibanje že tik tistega roba stoji, od katerega naprej se že upor in ustaja začneja. Saj so naši narodnjaki baje že celih devet centov strelnega praha po trgovcih Bothe-u in Koenigu naročiti dali! Da je to tendencijozna magjarska laž, to mi, menim, nij treba še posebe naglaševati.

„Agramerica“ je svojega urednika premenila. Na mesto pl. Sachsa stopi med. dr. Valčič. Jaz to zavoljo tega omenjavam, ker je Sachs svojim bralcem obečal, da jih bo z mojimi v „Obzorovem“ duhu v „Slov. Narod“ pisanimi dopisi kratkočasil. Ker novi urednik Valčič brž ko ne o tej obljubi nič ne ve, ga na njo pozornega delam. Sachsova obljuba je bila reklama za list, in če novi urednik na njo ne bi obzir jemal, bi utegnili bralci še na zadnje mrmrati!

Iz Belgrada, 13. jan. [Izv. dop.] Mi praznujemo še le denes novo leto. Ob 11. uri je svirala vojniška banda pred knezom, ko so došli konsulatški kor, gradjanstvo, oficiri in uradniki, da mu čestitajo za novo leto. — Pretečeno leto je bilo za Srbijo vrlo važno, kajti dobila je prvega ustavnega vladarja. Posle strašnega ubijstva kneza Mihajla veselili so se naši azijski sosede z

leve in desne strani in nadejali se, da bodo Srbiji, katera se je posle 400 letnega robovanja otresla turškega jarma, zopet vzeli politično samostalnost in tako vso nado na bodočnost južnih Slovanov. Ali prevarili so se. V tej strašni nesreči poprijel je Blaznovac z močno roko krmilo srbske države, in s sodelovanjem gosp. Rističa in Gavrilovića odklonil je on vse preteče jej nevarnosti in predal jo 22. avgusta pretečeno leto polnoletnemu knezu Milanu močnejšo in napednijo nrego je pe bila. Vlada se jako brine, da se znanosti med narodom razšire, poljedelstvo poboljša in vojna snaga razvije, kajti Srbija mora siromašno rajo od resnosnega jarma osloboditi; geslo je: „što je nekag bilo naše, opet mora biti naše.“ — S početkom novega leta prestala je izlaziti „Pravda“, a namesto nje izlazi zopet nov list „Budučnost“, katero izdaje poznani rodoljub Kaljevič, ki je pred nekoliko leti izdajal „Srbijo“, a urednik je Knežević, bivši urednik „Pravde“. Program jej je: zjedinenje srbskega naroda i uzajemno poznavanje in združenje vseh Slovanov, posebno južnih Slovanov.

Denes po noči smo imeli zopet velik požar; na „mali piazzi“ je zgorelo okolo 10 hiš, in mnogo blaga, vina, slivovice, soli, moke i. t. d.; škoda je velika, nad 20,000 dukatov. Vreme je pri nas vedno toplo. Zraven tega pa meglovito. Te dni je bila taka megla, da je človek mislil, ka je v Ljubljani ali v Londonu. Pri nas to nij navada.

Domače stvari.

— (Odbor političnega društva „Soočje“) se je ustanovil, izvolivši za podpredsednika gg. Matija Doljaka in Viktorja Dolenca, kateri je prevzel tudi tajništvo zraven Ernesta Klavžarja; denarništvo se je izročilo g. Ljudevitu Premierlu, železničnemu uradniku. V zadnji odborovi seji je naznanil tajnik izstop nekaterih društvenikov in pristop drugih in so se vredile denarstvene zadeve. Občni zbor bo 30. t. m. ob 11. uri predpoludne. Na dnevnem redu: 1. Društvo se ujema z deželnozborskim sklepom, po katerem naj bi se preustrojile naše srednje šole na narodni podlagi. 2. Razgovor o direktnih volitvah v državni zbor.

— (Ljubljanskega „Sokola“) odbor se je konstituiral. Starosta je g. dr. Zarnik, podstarosta g. Noli, tajnik g. Iv. Železnikar, blagajnik Fr. Ravnikar. Prvi „sokolovski“ večer v tem letu bode na debeli četrtek. Namesto g. dr. Munda, ki odborništva nij sprejel, stopi v odbor g. Juvaničič.

— (Inšpektor dr. Vrečko) je — kakor njegova prijateljica „Tagespost“ zdaj pove — po slovenskem Primorju šole nadzoroval in pregledoval na poseben ukaz ministrov. Torej je več ko verjetno, da misli vlada o tem, kako germanizaciji tudi na Goriškem in v Istri pot prokrčiti.

— (Čitalnica v Postojni) napravi na spomin Vodnikov dne 26. t. m. zvečer ob 7. uri besedo z godbo, petjem, govorom, tombolo, predstavljanjem igre „eno uro doktor“, burka v enem dejanji, in s plesom, h kateri vabi uljudno Odbor.

— (Dež mesto snega.) Že tri dni neprenehoma dežuje po vsem Kranjskem. Ljubljana in Sava ste visoko narastli. Vsled deža se led na Gorenjskem raztaja in ga bo

težko še toliko dobiti, kolikor ga od vseh strani naročujejo. V Ljubljani je edina Kozlerjeva pivovarna z ledom preskrbljena, vsi drugi krčmarji in mesarji so brez ledü. Kaj bo po leti, če ga ne dobodó? Še imamo upanje do svečnice, da nam prinese snega in ledü.

— (Vipavski „Sokol“) je imel kakor se nam piše zopet 12. t. m. krasen večer. Udeležilo se je plesa vse odlično občinstvo iz Ipavskega, Ajdovščine in tudi nekaj rodoljubov iz Gorice. Septet rgt. Franca Karola je svojo nalogo v občno zadovoljnost izvršil, posebno pa je dopadala nova kadrija „Soča“, katero je kapelnik Blaške iz najlepših slovenskih napevov komponiral. Grati je le nekatere g. sokolovce, ka se menda — sramujejo ali kali — društvene oprave. Želeti bi bilo, da bi se pri enakih prilikah vsi družbeniki v kompletni obleki udeleževali. — Priznavati se mora „Sokolu“ da kaj vrlo napreduje na narodnem polji, kajti brez tega društva bi ne bilo socijalnega življenja v vipavski dolini.

— (Ljutomerska čitalnica) bode imela v nedeljo, 2. februarja ob 3. uri popoldne svoj letni občni zbor. Na dnevnem redu je: 1. Nagovor predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. posamezni nasveti in predlogi; 5. volitev novega odbora. Zvečer ob 7. uri je potem društvena obletnica in Vodnikova beseda, katere program je: 1. Slavnostni govor; 2. „Telegram“, vesela igra v enem dejanji. Češki spisal G. Pfleger — Moravskij, poslov. Josip Staré. 3. Moški zbor „Slovan“. 4. „Mali“ ples. K občnemu zboru se vabijo vsi p. n. družabniki, k besedi tudi drugi. Vstopnina k besedi 30 kr.

— (Lokavska čitalnica) je napravila — tako se nam piše — ono nedeljo, to je: 12. t. m. zvečer v čitalnični dvorani kratko pa precej krasno veselico. Nazočih bilo je še precejšnji broj; toda ne le pravih udov tukajšne čitalnice, ampak privrelo jih je od vseh, bolj bližnjih krajev, še več družih odličnih gostov. Nekateri izmed tujih podpirali so nas duševno, nekateri pa še celó gmočno. Tako postavim je dal g. N. Plankar iz Pal, 10 gld. a. v. za uboge tukajšne občine; njemu izrekamo torej javno hvalo v imenu čitalnice pa tudi v imenu onih, koji so obdarovani bili. Dalje izrekam očitno hvalo gg. F. Vitori-ju in Francetu Rebek-u, koja sta nas navduševala in duševno podpirala z njunima govoroma; lepa hvala pa tudi gospici A. Šen-ovi, koja nas je počastila z njeno deklamacijo: „Žena na gori!“ — Pri tej priložnosti dodam tudi program, po kojem se je veselica izvrševala: — 1.) Predsednikov pozdrav. G. Fr. Hmelak. 2.) „Bratje v kolo“, pel je zbor. 3.) Govor, gospod Anton Slokar-ja. 4.) „Zdihlej slepega“, pel je g. Anton Furlan. 5.) „Slovenka sem“, deklamovala gospica Marička Hmelak-ova. 6.) „Složno“, pel je zbor. 7.) „Špartanka“, deklamoval g. Jernej Rajar. 8.) „Tiha luna“, pel je zbor. 9.) „Na moje rojake“, deklamovala gospica Micka Lokar-jeva. 10.) „Žezulinka“, pel je zbor. — Zdaj je sledila tombola in po njej ples. Nij pa čuda, da so se vsi jako radovali in veselo rajali skoraj do belega dne, kajti bilo je še precejšnji broj krasnih in nježnih gospic, kojih obličja niso le mikala k veselemu plesu mlade fante, ampak tudi može in še celo starčke. Napra-

vila pa bode tukajšna čitalnica v kratkem zopet besedo in veselico.

— (Tatvine.) Enemu ljubljansko-nemškutarskih obrtnikov g. Schl. je bil učenec ali fant ušel. Terjal ga je nazaj, a fantova mati mu je sporočila, da ga ne da več v uk človeku, pri katerem se tatvine uči. To izve ljubljanska policija in začne preiskavati. Našli so, da je gospodinja dečka učila krasti in ga za to plačala po 10 do 20 krajcarjev od ukradenega komada. Tako je moral fant krasti kokoši, krožnike, srebrne žlice itd. Gospa „harambaša“ je pa v žamet in svili okolo hodila, ta mož ob volitvah za nemškutarje kričal.

— (Iz Motnika) se nam piše, da se je 16. t. m. tam nova pošta odprla. — Oni teden je imel motniški občinski odbor letni račun. Gospodaril je dobro, ker je prihranil 51 gld., katere bode obrnil za občinsko brizgalnico. Da bi se vse slovensko uradovalo — pravi dopisnik — menda od zdanjega župana ne bomo dobili.

— (Slovensko gledališče.) V ponedeljek 20. januarja se je prvič igrala vesela igra: „Univerzalni dedič“, poslovenil J. Alešovec. Bogat fabrikant voli vse svoje premoženje namesto pričakujočim žlahtnikom mlademu voditelju svoje fabrike Berniku (g. Schmidt). Med žlahto pride k čitanju oporoke tudi mlada vnučica ranjega, Julija Dobrovska (gospa Valenta-Brusova), v katero se zaljubi Bernik, pa si ne upa razodeti jej svoje ljubezni, dokler njegov prijatelj Božidar, cvirnopredec v fabriki (g. Kajzel) ne posreduje in koncem prvega dejanja ju srečno skupaj spravi. V drugem dejanju živi Bernik s svojo mlado ženo v mestu, žlahta ranjega pa obseda njegovo hišo, in ker se Bernik ne ve prav po salonsko obnašati, posmehujejo se mu in celo žena bi rada iz njega napravila salonskega človeka. Bernik se čuti prav nesrečnega v mestu in si želi nazaj na fabriko. Zopet pride Božidar, sedaj voditelj fabrike in pripomaga, vred z najdenim pismom v boketu in z duelom, da se Bernik z ženo, oba srečna, vrne na deželo. Reči se more, da je igro rešil sam gosp. Kajzel, ki je cvirnopredca igral po svoji navadni izvrstnosti. Drugi niso igrali slabo, a ipak nij bilo pravega ognja in srca, kakor drugekrat. — Ker je bila gospodična Rosova zbolela, nij se mogla dajati opereta „Izbujeni lev“. Zato se je ponovila spevoigra „Pri meni bodi“, v kateri so igrali gospoda Noli in Kajzel ter gospodični Jamnikova in Odijeva vse hvale in vsega priznanja vredno. Razen tega smo pa ta večer imeli soloigro (g. Noli) „Ob pol sedmih“. Da te soloigre ne vidimo več na odru! Že misel sama na sebi (gledališki sufler zleze pred gledališčem na deske in kaže tu svojo dramatično vednost), nij za naše občinstvo. Redko ploskanje temu komadu na koncu je veljalo poslednjemu političnemu udarcu v kupletu, gotovo ne stvari sami.

Razne vesti.

* (Podmorski tunel) med Evropo in Azijo prek Bosporusa misli napraviti angleško-turško društvo in tako po suhem zvezati Carigrad z azijskim bregom. Tunel bi bil 1200 črevljev dolg in 12 kvadratnih črevljev otlina imel.

* (Nemški naseljenci) na Ruskem, kjer jih je mnogo zlasti v južni Rusiji, v Besarabiji, okolo Odese, potem pri Saratovi,

začenjajo Rusko zapuščati in se v Ameriko preseljevati. Dosedaj so imeli posebne predprave, nij jim bilo treba vojakov dajati itd. Ruska vlada pa je vendar toliko pametna bila, te predprave odpraviti. Nemški izvojljeni zarod pa seveda hoče povsodi imeti svojo posebno pečenko.

* (Društvo sv. Jeronima) v Zagrebu, imajoč isti namen, kot naše Mohorjevo društvo, bode za l. 1873 svojim udom dajalo tri knjige: „Danico“, „Životinje“ i „Mladu Majku“. Letni društveni donesek znaša 1 for. in se naj plača do polovice meseca marca; knjige pa se bodo do vseh svetih razpošiljale.

Narodno-gospodarske stvari.

(Agrarni kongres.)

V 4. seji se je posvetovalo o vprašanji: V katerem oziru je gospodarstveno postavo-dajalstvo pomankljivo in po katerih načelih se naj ravna pri davanju novih postav? Potem se je govorilo o postavah proti živin-skim kugam in o pomanjkanji živinozdravni-kov. Kongres nasvetuje, živinozdravniške šole na državne stroške ustanovljati. Čas je, da vlada ta sklep, ki ga je agraričen kon-gres že l. 1868 bil storil, tudi izvrši. Pa kaže se, da vlada skliče posvetovalne shode izvedencev, sklepi pa da ostanejo samo na papirji.

— Francoska banka je imela 2. januarja 1872 gotovine 632,925.000 frankov in v cirkulaciji bankovcev za 2,429,400.000 frankov; 2. januarja 1873 znašali so ban-kovci 2,787,800.000 frankov, gotovina pa se je na 791,425.000 fr. vzdignila. Sploh se je obrt in promet na Francoskem v pretečenem letu zopet jako povikšal. Uvažalo se je v prvih 10 mesecih lanskega leta blaga v vrednosti 2884 milijonov frankov, med temi za 1663 milj. surovine in natornih produktov; izvažalo pa se je za 3027 milj. frankov blaga, med temi za 1727 milj. fr. fabrikatov, za 213 milj. fr. vina, 116 milj. fr. svile, 191 milj. fr. usnja itd.

— Iz Belgrada se piše: Po dvakratnem zasedanju se je turško ministerstvo odlo-čilo, da sme Srbija zidati svojo železnico do Jankove-Klisure in jo z rumunsko zvezati pri Novi-Bazari.

— Fužine v Trziču in obširne hoste grajščine tržiške je knez Sulkovski, sedanjí lastnik, delniškemu društvu: „Krainische Industrie-Gesellschaft“ prodal; grajščino pa si je obdržal.

— Hoste vojniške granice so se začele prodavati; in sicer se je prodalo do-zdaj 6 oddelkov za svoto 513.000 gold.; kupci so večidel v Diakovaru in Vukovaru.

Dunajska borsa 21. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gld.	5 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	25 "
1860 drž. posojilo	103	50 "
London	109	80 "
Kreditne akcije	327	25 "
Akcije narodne banke	960	— "
Napol.	8	68 "
C. k. cokini	—	— "
Srebro	107	— "

Kupčijsko naznanilo.

Podpisani si čestita v občo naznaniti, da je svojo

pekarijo

v Ljubljani, mesto, Lingove ulice št. 275, znatno povečal in raznovrstne pekarije s tem po-množil, da pripravlja vsake vrste

finega suhorja,

kakor.

graškega, požunskega, janežvega in vanilnega.

Ob enem se tudi naznanja, da so vsaki dan ob 8ih v jutro mladi orehovi in makovi rogački pripravljeni Med tem da se podpisani za dozdajno zaupanje zahvaljuje, priporoča se še za naprej prijaznemu, množnemu obiskovanju čestitega občinstva.

(23—2)

Udani

Franc Foederl.

En trgovsk učenec za mojo ma-nufakturno, specarijsko in galan-terijsko štacuno v Ribnici se precej sprejme.

Ljubljana 20. jan. 1873.

(24—1) **Hugo Turk.**

Eden trezen v slovenskem in nemškem jeziku popolnem izurjen

pisar

(25)

dobi takoj službo pri odvetniku.

Dr. Guido Srebre v Brežicah (Rann).

Mojim čestitim kupovalcem v Beču in pokrajini!

Po prevzetji Mošvega imetka sem v položaji, mojim p. n. kupovalcem sledeče za-pisane članke po nenavadno nizki ceni in s poroštvo za zanesljivo in dobro blago ponuditi in si dovoljim ob enem na-tó pozoriti, da se čestitim p. n. kupcem takša priložnost k dobremu kupu primernih

božičnih in novoletnih daril

ne bode tako hitro spet ponudila, in namreč:

Perilo za gospode.

Srajce iz pravega batista a gld. 1.30, 1.60, 2 gld. najfiniše.

Bele srajce iz najfiniše angleške bombaže-vine po gld. 1.50, 1.80, 2, 2.50, 3, 3.50, iz-šite gld. 4.25, 4.75, 5.20.

Bele srajce iz najboljšega rumburškega platna a gld. 1.50, 1.80, 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7 in 8.

Spodnje hlače za gospode po nemški, francoski in ogerski obliki a gld. 1, 1.50, 1.80.

Perilo za gospe.

Srajce za gospe iz najboljšega rumburškega platna a gld. 1.50, 1.80, 2, 2.50, 3.50 in 4.

Jopice (corzete) enojnate a gld. 1.30, 1.80, iz barhanta gld. 1.60, 2, 2.50, 3.50.

Jopice z izšitim vkladanjem gld. 2.50, 3, 3.50, 4.50, 5.50 najfiniše.

Halje za gospe po šgi ali na vleček a gld. 1.80, 2.50, 3, 3.50, 4, 5 in 6.

Spodnje hlače za gospe iz najfiniše an-gleške bombaževine ali barhanta gld. 1.20, 1.60, 2, 2.50.

Platnenina.

Francoski robei iz batista s pravobar-vanim obrobom 1/2 dvanajsterice gld. 1.50, 2, 2.50.

Belí platneni robei 1/2 dvanajsterice gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3 najfiniše.

Belí platneni robei v elegantnem obrisku 1/2 dvanajsterice gld. 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5.

1 kos 1/4 široko 30vateljno hribovsko platno gld. 5.75, 6.75, 8.50.

1 kos 1/4 široko 30vateljno ubeljeno rum-burško platno gld. 8.50, 10, 11, 12.

1 kos 1/4 široko 30vateljno rumburško platno gld. 12, 13, 14, 15.

1 kos 1/4 široko 48 — 50vateljno holandijsko platno gld. 16.50, 13, 20, 25.

1 dvanajsterica obrisačev a gld. 4.50, 5, 6, iz damasta gld. 7.50.

1 kos 30vateljno obrisačev iz damasta a gld. 9, 10, 11, 12.

Prava angleška bombaževina vatelj 18, 20, 25, 30, 36 kr.

Razun tega vsake bire namizje, gradl, po-steljska pertenina, nankinsko platno, motoži, piqué, barhant itd. po čudovito nizkej ceni.

Pletenina.

Nogavice za gospode za dvanajsterico gld. 2.50, 3, 3.50, 4.

Nogavice za gospe za dvanajsterico gld. 3.50, 4.50, 5.

Zdravilni prsniki za gospode a gld. 1, 1.50, 2.50, 3.50.

Prsniki za gospe po gld. 1.50, 2.50, 3.50, posebno zoper nahod priporočati.

Naslov:

Tovarnica platna in perila
Fr. Raubitschek-a

„zur Billigkeit“

Wien, Taburstrasse 15.

Naročbe v okrajno se na povzetje ali pošiljatev zneska izvršujejo. Popolni razka-zek cen na zahtevo franco in zastonj.

Popust. Pri naročitvi na gld. 100 eno celo namizje za 12 osob. (246—11)